

3. B Ö L Ü M

Hastanede Yatan Hastanın Şiddet Eğiliminin Çok Boyutlu Değerlendirilmesi: Olgu Sunumu

Hacer YAŞAR TEKE¹
Deniz DENİZ ÖZTURAN²
Halil İbrahim TAŞ³

Giriş

Dünya sağlık örgütünün şiddet tanımı: “kendine, bir başkasına, grup ya da topluluğa yönelik olarak ölüm, yaralama, ruhsal zedelenme ve gelişimsel bozukluğa yol açabilecek ya da neden olacak şekilde fiziksel zorlama, güç kullanımı ya da tehdidinin amaçlı olarak uygulanması” olarak yapılmıştır. Sağlık kuruluşlarında uygulanan şiddet ise, “hasta, hasta yakınları ya da diğer herhangi bir bireyden gelen, sağlık çalışanı için risk oluşturan; sözel tehdit, fiziksel saldırı ve cinsel saldırıdan oluşan durum” olarak ifade edilmektedir (1,2). Sağlık çalışanlarının en çok şiddete maruz kaldığı alanlar ise acil servisler ve ruh sağlığı hizmeti veren hastaneler olarak gösterilmiştir (3,4).

2019 yılında yapılan bir metaanaliz çalışmasında hastane yatışından önceki alanlarda sağlık personeline şiddetin daha çok uygulandığı yönündedir (5).

Sağlıkta şiddete koruyucu önlemler ülkeden ülkeye değişmektedir. Örneğin Çin’de sağlık personeline şiddete karşı koruyan düzenlemeler olmadığı ve bu konu ile ilgili tıbbi literatür-

de çeşitli yayınlar mevzu bahis olmaktadır (6). Hindistan gibi Asya ülkelerinde benzer durumlar yaşanırken Suriye, Kuzey Irak gibi savaş durumu yaşayan şiddetin yoğunluğunun arttığı ülkelerde de hiç kuşkusuz doktora yönelik şiddete artmaktadır. Bununla birlikte Avrupa Birliği ülkelerinde ise sağlıkta şiddeti önlemek için şiddete sebep olan psiko-sosyal riskleri ortadan kaldırmaya yönelik ve iş yerlerinde risk analizi yapılması amacıyla bir sıra düzenlemeler yapılmaktadır (7). Ülkemizde ise Sağlık Bakanlığının “Beyaz kod” uygulaması ve Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri kapsamında hukuki süreç sürdürülebilmektedir (8). Ülkemizde yapılan bir çalışmada şiddete uğrayan hekimlerin sadece % 41.6 sının “beyaz kod” uygulamasını kullanmayı tercih ettikleri bildirilmektedir (9).

Bu çalışmada amacımız hastanede yatan bir hastanın sağlık çalışanına şiddet uygulaması sonrası başlatılan “beyaz kod” uygulaması sürecinde savcılık tarafından istenen hastanın ceza ehliyeti durumunun tespit için çok boyutlu bir değerlendirmeyi literatürle birlikte analiz etmektir.

¹ Doç. Dr., Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., haker.hgulderen2004@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD., dr.denizdeniz@gmail.com

³ Doç. Dr., Ordu Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri AD., tashalilibrahim@gmail.com

Kaynaklar

- Lavee Y, McCubbin HI, Olson DH. The Effect of Stressful Life Events and Transitions on Family Functioning and Well-Being. *Journal of Marriage and Family* 1987;49(4):857-73.
- Seligman MEP, Rashid T, Parks AC. Positive psychology progress: Empirical validation of interventions. *American Psychologist* 2006;60:410- 21.
- Fujita S, Ito S, Seto K, et al. Risk factors of workplace violence at hospitals in Japan. *J Hosp Med* 2012;7:79-84.
- Campbell JC, Messing JT, Kub J, et al. Workplace violence: prevalence and risk factors in the safe at work study. *J Occup Environ Med* 2011;53:82-9.
- Liu J, Gan Y, Jiang H, Li L, Dwyer R, Lu K, Yan S, Sampson O, Xu H, Wang C, Zhu Y, Chang Y, Yang Y, Yang T, Chen Y, Song F, Lu Z. Prevalence of workplace violence against healthcare workers: a systematic review and meta-analysis. *Occup Environ Med*. 2019 Dec;76(12):927-937. doi: 10.1136/oemed-2019-105849. Epub 2019 Oct 13. PMID: 31611310.
- The Lancet Editorial. Ending Volance against doctors in China. *Lancet*. 2012; 379:1764
- Vatansever Ç. Risk Değerlendirmede yeni bir boyut: Psikososyal tehlike ve riskler Çalışma ve toplum.2014; 1:117-138
- Yaşar Teke H. Sağlık Çalışanına Şiddet; beyaz Kod Uygulaması ve Yasal Mevzuat. Edt:Saka En. Adli Tıp ve Adli Bilimlerde Klinik uygulamalara Bakış. Akademi-syem Kitabevi 2019; 383-393
- Teke Yaşar H, Aygün A. Burnout in physicians who are exposed to workplace violence . *Journal Of Forensic and Legal Medicine* 2020;69:1-6
- Annagür B. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet: risk faktörleri, etkileri, değerlendirilmesi ve önlenmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 2010;2:161-73.
- Kızmaz Z. Şiddetin sosyo kültürel kaynakları üzerine sosyolojik bir yaklaşım. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2006;16:247-67.
- Kumari, A., Kaur, T., Ranjan, P., Chopra, S., Sarkar, S., & Baitha, U. (2020). Workplace violence against doctors: Characteristics, risk factors, and mitigation strategies. *Journal of postgraduate medicine*, 66(3), 149.
- Workplace violence in the health sector. World Health Organization Survey Questionnaire ONU. Rapporto Italia. Rome (2019). Available online at: <https://portale.fnomceo.it/sanita-ricerca-oms-nursing-up-un-infermieresu-10-ha-subito-violenza-fisica-sul-lavoro-e-il-4-e-stato-minacciato-conuna-pistola-nellultimo-anno/> (accessed June 7, 2020).
- Wilson, J. E., Mart, M. F., Cunningham, C., Shehabi, Y., Girard, T. D., MacLulich, A. M., ... & Ely, E. W. (2020). Delirium. *Nature Reviews Disease Primers*, 6(1), 1-26.
- Smith, P. J., Attix, D. K., Weldon, B. C., Greene, N. H. & Monk, T. G. Executive function and depression as independent risk factors for postoperative delirium. *Anesthesiology* 110, 781-787 (2009).
- Wilson, K., Broadhurst, C., Diver, M., Jackson, M. & Mottram, P. Plasma insulin growth factor-1 and incident delirium in older people. *Int. J. Geriatr. Psychiatry* 20, 154-159 (2005).
- American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders, 5th edn (DSM-5) (American Psychiatric Association Publishing, 2013).
- Robinson TN, Eiseman B. Postoperative delirium in the elderly: diagnosis and management. *Clinical interventions in Aging* 2008;3(2) 344-351.
- Ruiz- Neto PP, Moreira NA, Furlaneto ME. Postanesthetic delirium. *Rev Bras Anesthesiol*. 2002 Apr;52(2):242-250.
- Ceyhan D, Demirtaş K, Akkemik Ü. Propofol Kullanımı sonrası gelişen deliryum. *Osmangazi Tıp dergisi*. 40 (2):78-81
- Han L, McCusker J, Cole M, Abrahamowicz M, Primeau F, Elie M. Use of medications with anticholinergic effect predicts clinical severity of delirium symptoms in older medical inpatients. *Arch Intern Med* 2001;161:1099-105
- Gerra G, Zaimovic A, Gerra ML, et al. Pharmacology and toxicology of Cannabis derivatives and endocannabinoid Agonists. *Recent Patents on CNS Drug Discovery* 2010;45:46- 52.
- Assareh, M., Ebrahimi, M. R., Rakhshani, T., ve Rai, A. R. (2016). Homicide offending and its main determinants in patients with schizophrenia or bipolar mood disorders. *Archives of Psychiatry and Psychotherapy*, 18(3), 27-31.